

Udtalelse af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), naar han siger, at vi ligesaagodt heelt kunne lade være at faae en Lov som at faae en Lov, der indeholder en Bestemmelse om, at der kan stee Forfæstning i Fremtiden. Det er imidlertid den største Bilsfarelse, der kan finde Sted. Efter den nuværende Stilling, have Fæsternes Efterladte, nemlig ikke nogen juridisk Ret til at faae deres Forældres Sted i Fæste eller noget Bederlag, naar de gaae bort fra Fæstestedet. De fleste Godseiere føle nu vistnok en stor moralsk Forpligtelse ligesoverfor Fæsternes Efterladte i saa Henseende, men en juridisk Ret have disse, som sagt, ikke. En saadan juridisk Ret ville Fæsternes Efterladte imidlertid faae efter nærværende Lovforslag, idet de faae en Ret til enten at faae Stedet i Fæste eller faae den i Lovforslaget fastsatte Dvotadeel. Deri ligger den store Forskjel, og derfor maa det ærede Medlem ikke stille det at faae en saadan Bestemmelse hen som eensbetydende med Ingenting at faae.

Frederiksen: Jeg skal ganske slutte mig til det Dnsse, der blev fremsat af det ærede Medlem her foran mig (Sager) om, at vi maae faae visse nærmere Oplysninger i denne Sag. Det, jeg ønskede at vide, er dog ikke ganske det Samme som det, det ærede Medlem sagde, at han ønskede. Men jeg tror, at det, som det ærede Medlem i Birkeligheden selv ønsker at vide, ikke just er det, som han ialfsald flere Gange sagde, at han ønskede. Det, vi gjerne skulde have Underretning om, for med fuldstændig Samvittighedsfuldhed at domme i denne Sag, det, som vi jo Alle ville gjøre, er ikke den Værdi, som i dette Diebtik tilhører eller ialfsald tilfalder de nuværende Fæstere, og den, som i dette Diebtik tilfalder de nuværende Godseiere. Om dette skulde vi have Oplysning, hvis vi den Dag idag vilde stifte mellem de paagældende Parter, men her dreier Spørgsmaalet sig om noget Andet. Her spørges der jo nemlig om den Værdi, der ved Fæsteledighed i Almindelighed vil gaae i Godseierens Pungner, og den, som ikke vil gaae deri, om den end maaskee heller ikke heelt kommer Bønden til gode. Jeg

vil haabe, at den høitkerede Minister efter det hele Standpunkt, han indtager i denne Sag, vil, ialfsald hvis disse Forhandlinger trække længere hen, lade sig det være maagpaaliggende virkelig at fremstaafe positive Data, som ere istand til at vise, hvilken mindre Værdi Godset har med Fæstetvang end det har uden Fæstetvang. Det er, jo dog, den factiske Grundvold, hvorpaa man helst skulde bevæge sig. — Naar jeg har om Ordet, var det ikke for at blande mig i de foreliggende Enkeltheder. Jeg tror, ikke, at Forhandlingerne her, ja ikke engang, at Afstemningerne her, ville have nogen umiddelbar praktisk Betydning i dette Diebtik. Jeg tilstaaer, at jeg i det Hele venter mig ikke meget af denne Sags videre Gang, under de nuværende Forhold, og jeg skal, foruden at henvise til, hvad jeg sagde ved 1ste Behandling, gjerne sige hvorfor. De, hvem denne Sag meest interesserer, nemlig Landbefolkningen, have ikke nogen Tro paa Friheden i dette Stykke; de ere bange for, at Friheden her i de Forhold, der ligge dem selv nærmest, skal gjøre Skade. Jeg er nu ikke istand til at see, at vor flette, urimelige Landbolovgivning vil kunne, eller ialfsald paa en nogenlunde fornuftig Maade vil kunne ordnes, uden at man stiller sig paa Frihedens Standpunkt. Jeg seer derfor ikke, hvorledes man med den Stemning, som hersker hos Landbefolkningen, og som ogsaa meget stærkt er kommen til orde her i Salen, skulde være istand til at ordne Landbolovholdene i dette Punkt eller i andre Punkter. Naar jeg har begjært Ordet, er det nærmest foranlediget ved nogle Uttringer fra min ærede Ven fra Alsens (N. Andersen) og det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), som jeg har hørt idag, som ogsaa flere Gange for. Det vedrører hele Forholdets historiske Udvikling og denne historiske Udviklings Betydning overfor de nuværende Forhold, og hele den nuværende Retstilstand. Jeg tror, at de ærede Medlemmer her begaae en meget stor Feiltagelse. Jeg for mit Vedkommende lægger ganske vist ikke nogen Vægt paa disse historiske Forhold. Jeg tror, at naar man vil domme retfærdigt og upartisk i en saadan Sag, gjælder det ikke om at gaae